

Kotba godda bil-Malti

miktubin bl-ortografija tal-Għaqda

Xtaqna stajna nkomplu nsemmu u ngibu xi haġa fuq kull wiehed mill-kotba bil-Malti mahruġa bl-ortografija tagħna kif konna bdejna naghmlu u hekk ikollna lista shiħa ta' dawn il-kotba, iżda jkollna nistqarru b'wiċċna minn quddiem li tlietna l-linja. L-ewwelnett, u dan ngħiduh b'ferh kbir tagħna, għaliex il-ġhadd ta' dawn il-kotba sar kbir hafna u mbagħad—u din hi l-aqwa raġuni—għax mhux kulhadd jibagħtilna kopja—jew, għall-inqas, jibgħat biss iġharrafna bil-ktieb li jkun stampa bl-ortografija tagħna. Fost-dawk li nbaġħtilna kopja jew li ġew f'idejna nsemmu:

1. *Il-Kotba tal-Paralipomni*, maqlubin mil-Lhudi u mfissrin minn P.P. Saydon. Dan huwa l-Għaxar ktieb ta' "Il-Kotba Mqaddsa bil-Malti" li l-Professor Dr. Dun P. P. Saydon kien beda jgħid fuq il-qlib tiegħu ma hemmx b'zonn nitkellmu hafna. Il-kelma ta' Dr. Saydon hi magħrufa u r-reqqa tiegħu, l-iżjed fit-traduzzjoni tal-Bibbja, ma tħalli xejn x'wiehed jixtieq. Il-ktieb li fih fuq il-100 faċċata hu stampat tajjeb bħal shabu l-oħra fl-Empire Press.

2. *Il-Ġmiel ta' Ġisimna* minn Ġużè Bonnici M.D., B.Sc. Dan huwa l-ewwel wiehed fost il-kotba msejħa "Ġabra ta' Tagħlim" li bi hsiebu jgħid it-Tabib Ġużè Bonnici. Ktieb ta' format kbir ta' ma' dwar 160 faċċata illustrat tajjeb b'figuri u stampi oħra tal-ġisem tal-bniedem, miktub, tajjeb hafna u fih tagħlim meħtieġ. Mitbugħ fit-"Times of Malta" Progress Press.

3. *San Ġwann* ta-Tabib Ġużè Galea. Dan huwa l-hames ktieb tal-"Ġabra ta' Kitba Maltija" li qiegħed jgħid it-Tabib Bonnici. Kellna għalfejn insemmu, kemm-il-darbà din il-Ġabra u fahharniha kif kien jisthoqqilha, bħalma fahharna l-erba' kotba li s'issa hargu fiha. Dan il-hames wiehed xejn ma jagħmel għajb lil ta' qablu. Il-kitba ta-Tabib Galea nafuha, l-iżjed, fir-romanz l-iehor *Żmien l-Ispanjoli* li kien ha t-tieni premju fil-konkors tal-Gvern (1937).

Dan ta' l-aħħar jithaddet fuq żmien iżjed lejna u qiegħed mibni ma' dwar il-bini tal-Knisja ta' San Ġwann u jfakkarna f'għamil wiehed min-nies kbar maltin li qatt ma għandna ninsew: Ġormu Cassar. Dan il-ktieb hu stampat fl-istamperija l-ġdida "Excelsior" imwaqqfa, nistgħu ngħidu, biex tmexxi l-kitba tajba Maltija. Fih 136 faċċata stampati ċari u sabih hafna.

4. *Il-Għana ta' Dun Karm*. L-ewwel ktieb ta' Ġabra oħra mahruġa mit-Tabib Bonnici. Din hi "Ġabra ta' Poeżija". Ma għandniex xi ngħidu, il-bidu ma satax ma kienx ġabra tal-poeżijiet ta' Dun Karm Psaila; din sa tkun imqassma f'erba' kotba, dan l-ewwel wiehed jismu "X'habb u x'hasab il-Poeta". Ma nistgħux, għax ma għandniex żmien u wisa', nitkellmu fit-tul fuqhom iżda nafu li kulhadd jaf x'jiswa u x'sewa għall-poeżija Maltija Dun Karm. Irridu hawn infahru wkoll lit-Tabib Bonnici għal dawn il-ġabriet ta' kotba bil-Malti li ha fuq spallejh biex jgħid u li f'din il-harga kellna għalfejn insemmu wiehed minn kull waħda mit-tliet ġabriet: Ġabra ta' Kitba Maltija, Ġabra ta' Tagħlim u Ġabra ta' Poeżija.

5. *alla taż-żgħażaġh jew siltiet ta' kritika*. Din hi ġabra ta' kitba ta' kritika letterarja magħżula minn dik li kiteb Karmenu Vassallo, magħruf bħala l-awtur tan-Nirien. Fih studji sbieħ ta' kritika letterarja u fih ukoll x'jaħsbu u x'kitbu fuq dan il-kittieb kittieba oħra magħrufa u fuqu nsibu poezija ta' Nikol Biancardi, artikolu maqlub mill-franċiż ta' Laurent Ropa u erba' kelmiet mit-Tabib G. Galea. Dan il-ktieb, ta' ma' dwar il-100 faċċata, hu stampat tajjeb għand G. Muscat.

6. *Kollezzjoni "Żminijietna"*. Ma' tul din is-sena harget it-tieni sena ta' din il-Kollezzjoni miktuba minn P. Alb. Busuttil S.J. Kienet magħmula minn: It-Tragedja Spanjola; l-Ewkaristija u Żminijietna; il-Mediterran, u il-Messaġġ ta' Piju XII, kollha kotba ta' tagħlim liema bħala u jmissu kustjonijiet tassew ta' żminijietna. Patri Busuttil issa qiegħed jaħseb għat-tielet sena. Nittamaw li tkunlu suċċess bħas-snin l-oħra ta' qabilha.